

Lodovico Guicciardini, *Beschrijvingen van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 42 - 43

Verbod van allerlei in- en uitvoer in de Lage Landen

P 42

De landsheer heeft nog veel andere wetten in het land ingevoerd die positief zijn voor zijn majesteit en het volk. Er wordt bijvoorbeeld aan geen van de onderdanen toegestaan om in tijden van oorlog zonder toestemming tegen betaling bij een vreemde prins, vorst of machthebber te gaan dienen. Er wordt ook in zo'n tijden niet toegelaten om goederen naar of uit het vijandelijk land te voeren of om handel te drijven met de vijand. De landsheer verleent wel, als hij het wil of toestaat, een vrijgeleide aan sommigen om goederen naar het buitenland te voeren. Hij doet dit in het bijzonder aan bepaalde kooplui en voornamelijk in zijn voordeel. Er wordt daarnaast niet toegestaan om in tijden van oorlog, of in vreedestijd, paarden hoger dan vijftien palmen¹ uit te voeren. Er mag ook geen enkele merrie, groot of klein, zonder bijzondere toestemming worden uitgevoerd, zelfs niet in vreedestijd. Verder mag er ook geen lokaal gekweekte tarwe, koren, rogge of graan uitgevoerd worden, terwijl dat met vreemde producten wel mag. Uitvoer mag ook niet voor geen wapens, munitie of krijgsmunitie; alsook goud of zilver, zowel niet in klomp, als in poedervorm. Ook geld van om het even welke munt, heel of gebroken, mag niet worden uitgevoerd. Een uitzondering hierop is de hoeveelheid geld die een reiziger nodig heeft om onderweg zijn onkosten te betalen. Daarenboven mag er ook geen kwikzilver, koper of brons worden uitgevoerd, maar door gunsten en gaven kan je veel bekomen.

Men laat import toe uit alle gewesten en plaatsen waarmee eerlijke handel wordt verricht, alsook allerlei munten van goud en talloze van zilver, die er gebruikt worden volgens een bepaalde waarde en prijs.

De jacht- en vogelrechten op land, de visrechten in rivieren, meren en andere wateren – uitgezonderd de zee die vrij is – behoren gezamenlijk toe aan de landsheer, de steden, de heren en de edellieden, zo ver als hun heerlijkheid en

---

¹ anderhalve meter

hun gebied zich strekt. Het hertogdom Brabant heeft maar vijf bossen (Zoniën, Zavententoo, Grotenhout, Grootenheyst en Meerdaal) waar men niet mag jagen. Verder is het in heel Brabant toegestaan aan iedereen om te jagen met

P 43

honden en vogels, maar niet met netten of draad. De landsheer heeft in elke streek zijn officiers voor al deze jachten, visvangst en vogelvangst. In de meeste provincies levert hem dat op vele manieren profijt op. De officieren zijn zeer bekwaam, zeker deze van de jacht. Een van deze officieren is in Brabant de Markgraaf van Bergen, die het opperste gezag heeft over alle zaken betreffende de jacht. Hij draagt de titel van groot jachtmeester van Brabant.

Landsheer

De voornaamste bossen van het land zijn ook van de landsheer. Hij gebruikt ze zelf niet alleen voor de jacht, maar ook om van daaruit hout te halen voor het volk. Dat brengt hem veel geld op en is een deel van zijn inkomen. Het andere deel inkomsten is afkomstig van steden, kastelen, dorpen, heerlijkheden, land en zand, molens en andere bezittingen die de landsheer van oudsher toebehoren. Deze opbrengsteigendom heet in het Frans 'domaine'. In het Italiaans of Latijn kan ik geen andere naam bedenken dan 'patrimoniaaal goed'. Ook al willen sommigen het zelf 'dominium' noemen. Sommige tolontvangsten en belastingen op de handel op zee en op land behoren tot dit inkomen. Daarnaast behoren ook kleine renten en heerlijke rechten² in de steden van de provinciën (zoals Antwerpen) tot dit inkomen. Daar heeft de landsheer boven zijn deel van de taksen, ook zijn deel in het munthuis. Het Steen of de gevangenis wordt door hem verpacht. Het recht van visserij verkoopt hij ook. Bovendien heeft hij een inkomen van de gewone Waag, waar allerlei goederen gewogen worden. Daarbij komt nog het lepelrecht, of de tol van de lepel bij het meten van het graan. Dit lepelrecht kocht de stad van de landsheer voor 100 000 kronen contant geld. Aangevuld met andere kleine zaken, zorgt dit alles samen voor een inkomen vergelijkbaar met dat van de koning van Engeland. Nu heb ik genoeg gezegd om een deel te tonen van het land en van de macht van de landsheer, waarover ik op papier niet meer in detail kan en mag uitweiden.

---

² rechten van de landsheren